

AINEVALDKOND KEEL JA KIRJANDUS

Eesti keel

1. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 1. klassis

- Oskab kuulata ja kõnele adekvaatselt reageerida.
- Osaleb dialoogis ja väljendab oma mõtteid kuulajale arusaadavalt.
- Loeb jõukohast teksti, mõistab selle sisu ja mõtet.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
<i>SUULINE KEELEKASUTUS</i>	
<u>Kuulamine</u> <ul style="list-style-type: none"> • tähelepanu suunatud keskendamine, lühikeste ja lihtsate korralduste mõistmine ja täitmine; • laste kogemusi kajastava lühikese ja lihtsa jutu kuulamine (jutustus, ettelugemine), seletuste lisamine; • lausungite (3–5 sõna) kordamine; • 2–4-realiste salmide õppimine kuulamise järgi; • õpetaja ja kaaslaste tegevuse jälgimine.	<u>Kuulamine</u> <ul style="list-style-type: none"> • Suudab lühiajaliselt keskenduda õpetaja ja kaaslaste tegevuse jälgimisele. • Mõistab etteantud lühikesi korraldusi ja täidab neid. • Suudab korrata 3–5-sõnalisi lausungeid.
<u>Kõnelemine</u> <ul style="list-style-type: none"> • emotsionaalse kontakti loomine ja säilitamine; • vastamine dialoogi repliigile (küsimus või korraldus), dialoogi jätkamine ja alustamine tuttavas situatsioonis; • viisakusväljendite kasutamine, oma soovide ja vajaduste väljendamine; • eneseväljendus liikumis- ja laulumängudes. Hääletoonid ja näoilmed (rõõmus, kuri ...). Hääle- ja intonatsiooniharjutused õpetaja eeskuju järgi.	<u>Kõnelemine</u> <ul style="list-style-type: none"> • Kasutab viisakusväljendeid. • Vastab dialoogi repliigile, alustab dialoogi oma tarvete rahuldamiseks.

<p><u>Lause ja sõnavara</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • vähelaiendatud lihtlause mõistmine, lause järele kordamine; • sõnajärje määramine lauses, lauseskeemi koostamine (kuni 5 sõna); • lause koostamine tegevuse ja piltide järgi, skeemide abil; • 3–4 lause seostamine sidusaks looks pildiseeria toel. 	<p><u>Lause ja sõnavara</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mõistab vähelaiendatud lihtlauset ja suudab seda järele korrata. • Koostab abiga pildiseeria järgi 3-4-lauselise jutukese.
<p><u>LUGEMINE JA KIRJUTAMINE</u></p>	
<p><u>Lugemistehnika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • suurte, hiljem väikeste trükitähtede õppimine; • laotud, trükitähtedega kirjutatud/trükitud sõnade lugemine; • uue pala lugemine: veerides, kõnetaktide ja lühikeste sõnade kaupa; • lugemine pärast eeltööd ja /või abivahenditega: graafilised orientiirid, sõnade liigendamine, eelnev häälimine; • lugemise harjutamine; korduv lugemine kooris ja üksi tahvlilt ning lugemikust, kaasõpilase lugemise jälgimine, aimamisoskuse arendamine, hääletugevuse ja lause intonatsiooni harjutamine. <p><u>Häälikanalüüs</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sõnade hääldamise täpsustamine, häälikurea (3–5 häälikut) kordamine; • kuni 5-häälikuliste sõnade häälimine skeemide abil ja ilma; häälikute asukohta ja järjekorra määramine; • sõnade häälikkoostise ladumine valgete ja värviliste nõõpidega; • 2–3 sõna koostise võrdlemine (häälikute arv, esinemine või puudumine sõnas, häälikute asukoht); • häälikanalüüsi harjutatakse ülesannete raskusastet muutes: 1–2-silbilised ja pikemad sõnad, lahtised ja kinnised silbid; üksikhäälikutest koosnevad, diftongidega, kaashäälikuühenditega sõnad; analüüsi materialiseerimine, 	<ul style="list-style-type: none"> • Määrab häälikujärje sõnas. • Määrab häälikurühma tabeli alusel. • Laob analüüsitud 1–2-silbilise sõna häälikkoostist moonutamata. • Loeb õpitud teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa. • Leiab õpitud tekstist küsimuste- korralduste abil sõnu ja lauseid. • Järjestab sisu järgi pildiseeria, vastab küsimustele lause ja/või lõigu sisu kohta.

<p>häälimine häälega/sosinal ilma abivahenditeta, analüüs koostegevuses, matkides, orientiiri ja suulise instruksiooni järgi kiiresti/aeglaselt.</p>	
<p><u>Foneemanalüüs</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ülipika hääliku leidmine sõnas õpetaja utreeritud hääldamise järgi; • lühikese ja ülipika hääliku eristamine (õpetaja abiga) võrdleva hääldamise alusel; 1–2-silbilistes sõnades õpetaja abiga koostegevuse ja matkimise tasandil; häälikupikkuse märkimine sümbolitega (noopidega); • häälikurühmade praktiline eristamine värvuse kui sümboli abil (tabelis); • sõnaskeemide valimine ja koostamine osatoimingute kaupa (sõnade ladumine noopidega), sõnade koostise võrdlemine (materialiseeritult); • häälik/täht seoste harjutamine (topelttäht = üks hääldussegment); • tähendusega sõnade ja sõnavormide eristamine tähenduseta häälikukombinatsioonidest; • laste kogemusi kajastava lühikese ja lihtsa jutu kuulamine (jutustus, ettelugemine), seletuste lisamine; • lausungite (3–5 sõna) kordamine; • 2–4-realiste salmide õppimine kuulamise järgi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eristab lühikest ja ülipikka häälikut õpetaja võrdleva hääldamise alusel. • Eristab häälikurühmi värvuse kui sümboli abil. • Laob sõnu noopidega. • Suudab kuulamise järgi peast korrata kaherealisi salme.
<p><u>Kirjatehnika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • käe ja sõrmede peenmootorika harjutamine: voolimine, voltimine, ladumine, punumine, töö mosaiigiga; kehaasend, pliiaatsihoid; • joonte tõmbamine eri suundades nii pintsli, kriidi kui ka pliiaatsiga, pinna viirutamine, joonte vahe ja pikkuse säilitamine liigutuste suuna muutmisel, kujundite ja täheelementide joonistamine šabloon, orientiiride ja eeskujuga järgi; • väikeste kirjatähtede õppimine, tähtede seostamine, 1–2- 	<ul style="list-style-type: none"> • Hoiab pliiaatsit õiges asendis. • Suudab kujundeid ja täheelemente joonistada orientiiride ja eeskujuga järgi. • Suudab eristada õiget – moonutatud tähekuju.

<p>silbiliste sõnade kirjutamine, tähemoonutuste äratundmine ja parandamine. Raskusastmed: ülekirjutamine, kirjutamine orientiiride abil, kirjutamine originaali järgi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • eri suurusega tähtede kirjutamine; • kirjutamine originaali alla ja kõrvale. 	
<p><u>Ärakiri</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sama ja erineva šriftiga sõnade äratundmine, sõnade tähtkoostise võrdlemine; ladumine näidise järgi; • kirjatehnikas õpitud sõnade ärakiri tähtede kaupa originaali alla ja kõrvale; • kirjutatud sõna võrdlemine originaaliga, vea parandamine; • kirjutamisele eelneb analüüs: originaali lugemine, häälimine, topelttähtede ning nõrga/tugeva sulghääliku leidmine ja märgistamine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tunneb ära sama ja erineva šriftiga sõnad. • Suudab teha õpitud sõnade ärakirja.
<p><u>Õigekiri</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sõnaskeemi koostamine, sõna ladumine tähtedega pärast analüüsi skeemi järgi; • sõnade ja lühikeste lausete (2–3 sõna) kirjutamine pärast analüüsi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Koostab sõnaskeeme nööpide abil. • Laob sõnu tähtedega, pärast analüüsi noopskeemi järgi.
<p><u>Õppekäigud</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • teatri- ja kinokülastus; • kontsertloengud koolis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suudab jälgida tegevust. • Saab aru lihtsamatest süžeedest.

2. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 2. klassis

- Oskab kuulata ja kõnele adekvaatselt reageerida.
- Osaleb dialoogis ja väljendab oma mõtteid kuulajale arusaadavalt.
- Loeb jõukohast teksti, mõistab selle sisu ja mõtet.
- Kirjutab arusaadavalt.
- Kasutab eesti keelt õpitegevuses ja igapäevases elus.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
<i>SUULINE KEELEKASUTUS</i>	
<p><u>Kuulamine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> tähelepanu keskendamine ja säilitamine töövõtte ajal; ülesande täitmine koostegevuses. Suuliste 2–3-osaliste lihtsate korralduste kuulamine ja täitmine, vajadusel osatoimingute kaupa; tuttavate õpiülesannete täitmine suulise instruksiooni järgi; üldistatud korralduste täitmine tuttavas situatsioonis; adekvaatne reageerimine hinnangule; lugemise või jutustamise kuulamine, kaaslaste vastuste ja lugemise jälgimine õpetaja suunamisel; intonatsiooni põhimallide märkamine, seostamine vastavate näoilmete ja kehakeelega, kõnesoovi kujundamine. 	<p><u>Kuulamine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Suudab keskenduda õpetaja ja kaaslaste tegevuse jälgimisele. Mõistab etteantud korraldusi ja täidab neid.
<p><u>Kõnelemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> hääletugevuse muutmine, loogilise rõhu ja lause lõpu intonatsiooni kasutamine; küsimusele vastamine lühidalt (ühe või mitme sõnaga); oma tegevusest ja muljetest kõnelemine (3–4 lausungit); viisakas ja tegevusele vastav suhtlemine koostegevuses, dialoogi alustamine ja jätkamine (vähemalt ühe initsiatiivse repliigiga); suulise mina-vormis jutukese (3–5 lauset) koostamine oma tegevuse, kooli, klassi, perekonna kohta. 	<p><u>Kõnelemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Kõneleb õpetaja suunamisel oma tegevusest (3–4 lausega). Iseloomustab õpetaja suunamisel objekti 2–3 tajutava tunnuse alusel. Korduvates situatsioonides kasutab viisakusväljendeid. Oskab alustada ja jätkata dialoogi oma kogemusele vastavas situatsioonis. Suudab korrata, meelde jätta ja esitada 3–5-sõnalisi lausungeid, 5–6-realisi luuletusi.
<i>LUGEMINE JA KIRJUTAMINE</i>	
<p><u>Lugemistehnika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> lihtsate, lühikeste ja tuttavate korralduste (nt Loe!) lugemine ja täitmine; uue teksti lugemine: 1–2-silbiliste sõnade lugemine sõnade kaupa; pikemate sõnade lugemine kõnetaktide kaupa; õpitud teksti lugemine: lugemine lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa; valdav lugemisviis on häälega lugemine; lugemine veerides 	<ul style="list-style-type: none"> Suudab lugeda õpitud teksti lühikeste sõnade või kõnetaktide kaupa. Leiab küsimuste abil õpitud tekstist sõnu ja lauseid, järjestab sisu järgi pildiseeria, vastab küsimustele teksti põhjal. Määrab häälikujärje sõnas. Määrab häälikurühma tabeli alusel. Muudab ja määrab abivahendi abil 1–2-silbilistes sõnades

<p>(häälega ja sosinal); juhtiv lugemisviis: häälega veerimine ja üleminek sõnahaaval lugemisele (1–2 silpi);</p> <ul style="list-style-type: none"> • keerulise häälikkoostisega sõnade lugemine pärast eeltööd ja/või abivahenditega (graafilised orientiirid, sõnade liigendamine, eelnev häälimine); • lugemine ülesandega; • tekstilähedase jutustamise eelharjutused näitvahendite abil; • teksti peamõtte sõnastamine abiga; • vestlus õpilaste kogemuste aktiveerimiseks; tundmatute sõnade ja väljendite selgitamine enne teksti lugemist (näitvahendite ja/või lühitekstide abil); • lugemistehnilised harjutused (graafilised orientiirid, sõnade liigendamine, eelnev häälimine); • õpetaja lugemise kuulamine; • lühike vestlus (küsimused) peamiste kirjeldatud sündmuste taastamiseks; • häälega lugemine esmaseks orienteerumiseks tekstis: häälega lugemine lausete (lõikude) kaupa, vastamine küsimustele lausetega (sõnadega) tekstist; • jutustamise eelharjutused näitvahendite abil: küsimustele vastamine, lausete lõpetamine. 	<p>lihthääliku pikkust.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjutab analüüsitud 1–2-silbilise sõna häälikkoostist moonutamata. • Loeb õpitud teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa. • Leiab õpitud tekstist küsimuste - korralduste abil sõnu ja lauseid. • Järjestab sisu järgi pildiseeria, vastab küsimustele lause ja/või lõigu sisu kohta valiklugemise abil. • Teeb lugema õpitud teksti ära kirja lühikeste sõnade ja kõnetaktide kaupa.
<p><u>Kirjatehnika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • väiketähtede kirjutamise harjutamine, suurtähtede õppimine; • tähtede seostamine sõnas; tähemoonutuste äratundmine (üksiktäht, täht sõnas) ja parandamine; • kirjutamise tempo tõstmine; • orienteerumine (õpetaja juhendamisel) kirjutamisel tööraamatusse, vihikusse ja tahvlile. <p><u>Ärakiri</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sõnade ja lühikeste lausete ärakiri pärast nende lugema õppimist (erinevalt paigutatud näidise järgi nii tahvlilt kui ka raamatust); • lühikeste sõnade (2–4 tähte) kirjutamine pärast analüüsi originaali jälgimata (st peast), pikemate sõnade kirjutamine 2–3 tähe kaupa; 	<ul style="list-style-type: none"> • Suudab eristada õiget – moonutatud tähekuju. • Kirjutab väiketähtedega seostatud kirjas. • Orienteerub vihikusse kirjutamisel õpetaja juhendamisel. • Teeb sõnade ja lausete ära kirja tahvlilt ja raamatust.

<ul style="list-style-type: none"> • kirjutatu kontrollimine originaali järgi; • häälimise tempo reguleerimine sõltuvalt kirjutamise individuaalsest kiirusest. 	
<p><u>Õigekiri</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1–2-silbiliste sõnade kirjutamine pärast analüüsi, tähe- ja sõnalünkade täitmine; • lühikeste lausete kirjutamine peast pärast analüüsi; • kirjutatu õigsuse kontrollimine: järgnev analüüs materialiseeritult, korrektuurharjutused. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjutab 1–2-silbilisi sõnu pärast analüüsi õigesti. • Suudab kirjutatut õpetaja juhendamisel kontrollida.
<p><u>Keeleteadmised</u></p> <p>suur algustäht nimedes ja lause alguses, lauselõpumärgid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • elusolendite ja esemete ning nende nimetuste praktiline eristamine; • küsimuste <i>kes?</i>, <i>mis?</i>, <i>mida teeb?</i> ja vastavate sõnavormide vastandamine; • lihthäälikute ja häälikuühendite praktiline äratundmine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Teab, et nimed ja lause esimene sõna kirjutatakse suure tähega. • Eristab <i>kes?</i> <i>mis?</i> küsimust.
<p><u>Õppekäigud</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • teatri- ja kinokülastus; • kontsertloengud koolis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suudab jälgida tegevust. • Saab aru lihtsamatest süžeedest.

3. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 3. klassis

- Oskab kuulata ja kõnele adekvaatselt reageerida.
- Osaleb dialoogis ja väljendab oma mõtteid kuulajale arusaadavalt.
- Loeb jõukohast teksti, mõistab selle sisu ja mõtet.
- Kirjutab arusaadavalt, teeb märkmeid, mõistab ja koostab tarbekirja.
- Kasutab eesti keelt õpitegevuses ja igapäevases elus.
- Tõlgendab igapäevast lihtsat verbaalset teavet.
- Tunneb ja jälgib oma võimete kohaselt üldinimlikke kõlbelisi arusaamu, valdab vastavat tavasõnavara.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
<p><i>SUULINE KEELEKASUTUS</i></p> <p><u>Kuulamine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> tähelepanu keskendamine ühekordsele selgitusele (korralduste täitmine ilma täiendava selgituseta); lugemise jälgimine, kaasõpilaste vastuste jälgimine ja parandamine, vastustele hinnangu (õige-vale) andmine; kaasõpilaste vastuste jälgimine (suunatult), nõustumine vastusega, teabe lisamine; adekvaatne reageerimine hinnangutele. 	<p><u>Kuulamine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Osaleb dialoogis (küsimus-vastus, teade-küsimus) ühistegevuse ajal.
<p><u>Kõnelemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> suhtlemine kaasõpilas(t)ega koostegevuses (õpetaja suunamisel); dialoogi vormid: küsimus-vastus, teadeküsimus; kutse koostegevusele, nõustumine-loobumine; koostegevuse vastastikune reguleerimine. Oma tegevusest jutustamine (5–6 lauset), jutustamine piltide ja mälokujutluste põhjal küsimuste ja/või plaani abil; 5–6-sõnaliste lihtlausete (väit-, küsi- ja käsklause) mõistmine, kuni 5-sõnaliste lihtlausete koostamine; sihitisosalause mõistmine ja kasutamine; käändevormide mõistmine ja kasutamine enamlevinud funktsioonides: kohta, objekti, kuuluvust, osa ja tervikut, kaas- ja ilmaolu väljendavate lausete ja sõnaühendite koostamine, küsimusele vastamine kas sõnaühendi või üksiksõnaga; sõnavormide valimine sõnaühendisse ja lausesse, ainsuse ja mitmuse vormide moodustamine ja kasutamine kaasteksti toel; erineva üldistusastmega (3–4 astet) nimisõnade mõistmine ja nende õige kasutamine (Muki – koer – koduloom – loom); esemete ja olendite tajutavate tunnuste väljendamine omadussõnadega, inimeste tunnete, emotsioonide ja käitumisaktide kirjeldamine enamlevinud sõnadega situatsioonist lähtuvalt; 	<p><u>Kõnelemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Võrdleb ja kirjeldab kahte tuttavat objekti tajutavate tunnuste alusel. Mõistab ja koostab kuni 5-sõnalist lihtlauset. Kasutab laiendatud lihtlauses nimi-, omadus- ja tegusõnade õpitud vorme. Oskab viia õpitud sõnavorme mitmesse sõnaühendisse.

<ul style="list-style-type: none"> nimi-, omadus-, tegu-, arv- ja liitsõna käsitlemine. 	
<i>LUGEMINE JA KIRJUTAMINE</i>	
<p><u>Lugemistehnika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> 2–3-osaliste suuliste korralduste mõistmine ja täitmine; kirjaliku tööjuhise häälega lugemine ja mõistmine; uue teksti lugemine: lugemine häälega kõnetaktide ja lühemate sõnade kaupa; õpitud teksti lugemine: häälega ja/või sosinal endamisi lugemine sõnade kaupa; valdav lugemisviis on häälega lugemine; juhtiv lugemisviis: sõnaosade ja/või sõnahaaval lugemine ja üleminek lugemisele sõnapaaride kaupa; teksti lugemist kergendavate graafiliste orientiiride (vältemärgid, liitsõna liigendamine komponentideks, pika sõna liigendamine kõnetaktideks jne) kasutamine. 	<ul style="list-style-type: none"> Loeb õpitud teksti valdavalt sõnade kaupa. Leiab õpitud tekstist küsimuste - korralduste järgi sõnu, lauseid ja lõike, vastab küsimustele (sh annab hinnangu tegevusaktile). Annab abivahendeid kasutades ja koostöös õpetajaga tekstilähedaselt edasi õpitud pala sisu.
<p><u>Häälkanalüüs</u></p> <ul style="list-style-type: none"> hääldamise täpsustamine (vajadusel); häälimisoskuse automatiseerimine: häälimine kirjutamise tempos hääletult ja ilma abivahenditeta, tempo tahtlik muutmine; 	<ul style="list-style-type: none"> Muudab ja määrab graafilistele orientiiridele toetudes veaohlike häälikute pikkust üksikhäälikutest koosnevates sõnades. Kirjutab pärast analüüsi õigesti 2–3-silbilisi üksikhäälikutest koosnevaid sõnu. Kirjutab ära kirjas 1–2-silbilisi sõnu originaalteksti täiendavalt vaatamata. Kontrollib ära kirja õigsust.
<p><u>Foneemanalüüs.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> häälikurühmade eristamine; iga hääliku kolme pikkuse käsitlemine kahe (sulghäälikud) ja/või kolme pikkuse kaupa: üksikhääliku pikkuse muutmine, üksikhääliku pikkuse määramine, tähevalik 1–3-silbilistes sõnades; kirjutamine sõnahaaval pärast lause lugema õppimist ja eelnevat analüüsi; kirjutatu õigsuse kontrollimine; 	<ul style="list-style-type: none"> Eristab häälikurühmi. Nimetab veaohliku koha sõnas. Muudab lihthääliku pikkust. Kontrollib kirjutatu õigsust.

<ul style="list-style-type: none"> • 1–3-silbiliste sõnade ja neist koostatud lausete kirjutamine pärast ühisanalüüsi: lünkharjutused, sobitusharjutused, harjutavad etteütlused; • kirjutatu õigsuse kontrollimine: kirjapildile vastav lugemine, järelanalüüs, vigade parandamine; • poolitamine graafiliste orientiiride ja analoogia alusel. 	
<p><u>Kirjatehnika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • väike- ja suurtähtede harjutamine, tähtede õige seostamine sõnades, moonutuste leidmine oma ja teiste kirjas; • kiiruse harjutamine; • vihikute vormistamine: pealkiri, kuupäev, taandrida. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjutab väike- ja suurtähti ning seostab neid õigesti. • Oskab vormistada harjutust vihikus (pealkiri, kuupäev, taandrida).
<p><u>Ärakiri</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjutamine sõnahaaval pärast teksti lugema õppimist ja eelnevat analüüsi; • kirjutatu õigsuse kontrollimine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sooritab ära kirja sõnahaaval. • Suudab kontrollida kirjutatu õigsust.
<p><u>Õigekiri</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 1–3-silbiliste sõnade ja neist koostatud lausete kirjutamine pärast ühisanalüüsi: kirjapildile vastav lugemine, järelanalüüs, vigade parandamine; • poolitamine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjutab ja loeb kirjutatud sõnu vastavalt kirjapildile. • Teab poolitamisreegleid.
<p><u>Keeleteadmised</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • häälikurühmade ja veaohlike häälikute-tähtede äratundmine; • k, p, t sõna alguses ja s kõrval. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leiab ja märgib sõnas veaohlikud häälikud. • Kirjutab s kõrvale pika sulghääliku.
<p><u>Õppekäigud</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • teatri- ja kinokülastus; • kontsertloengud koolis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suudab jälgida tegevust. • Saab aru lihtsamatest süžeedest. • Oskab kirjeldada tegelasi, muusikat, tundeid.

4. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 4. klassis

- Oskab kuulata ja kõnele adekvaatselt reageerida.
- Osaleb dialoogis ja väljendab oma mõtteid kuulajale arusaadavalt.
- Loeb jõukohast teksti, mõistab selle sisu ja mõtet.
- Kirjutab arusaadavalt, teeb märkmeid, mõistab ja koostab tarbekirja.
- Kasutab eesti keelt õpitegevuses ja igapäevases elus.
- Tõlgendab igapäevast lihtsat verbaalset teavet.
- Tunneb ja jälgib oma võimete kohaselt üldinimlikke kõlbelisi arusaamu, valdab vastavat tavasõnavara.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
<i>SUULINE KEELEKASUTUS</i>	
<u>Kuulamine</u> <ul style="list-style-type: none"> • tähelepanu keskendamine selgituse andmise või töövõtte sooritamise ajaks; • kaasõpilaste tegevuse jälgimine ja nende abistamine; • 2–3-osalise suulise ja kirjaliku korralduse täitmine õpetaja suunamisel.	<u>Kuulamine</u> <ul style="list-style-type: none"> • Osaleb ühistegevuse ajal üksteise tegevust reguleerivas dialoogis.
<u>Kõnelemine</u> <ul style="list-style-type: none"> • suhtlemine koostegevuses kaasõpilastega: koostegevuse vastastikune reguleerimine (teade-teade dialoog), selle oskuse rakendamine õppesituatsioonides; • kokkuvõtte tegemine ühistegevusest (mina ja teised; eesmärk, tingimused, tegevus ja tulemus; mõju teistele ja endale); • kollektiivse kogemuse põhjal ühise jutukese koostamine; • samateemaliste erineva sisuga jutukeste koostamine (huvitegevus, kodutee jne); • jutukese koostamine kogemuste, olu ning tegevuspiltide, pildiseeria ja skemaatilise kava põhjal (6–7 lauset).	<u>Kõnelemine</u> <ul style="list-style-type: none"> • Võrdleb ja kirjeldab kahte tuttavat objekti tajutavate tunnuste alusel. • Mõistab ja koostab kuni 5-sõnalist lihtlauset; • Kasutab laiendatud lihtlauses nimi-, omadus- ja tegusõnade õpitud vorme. • Oskab viia õpitud sõnavorme mitmesse sõnaühendisse.
<i>LUGEMINE JA KIRJUTAMINE</i>	

<p><u>Lugemistehnika ja orienteerumine tekstis</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 2–3-osalise suulise ja kirjaliku korralduse täitmine õpetaja suunamisel; • kirjaliku tööjuhise häälega lugemine ja mõistmine; • uue teksti lugemine: lugemine häälega valdavalt sõnade kaupa, pikemad sõnad kõnetaktide, lühemad - sõnapaaride kaupa (vajadusel toetumine graafilistele orientiiridele); • õpitud teksti lugemine: lugemine süntagmade kaupa; • rõhutatakse uut teavet lauses, kasutatakse lauselõpu intonatsiooni, arvestatakse kirjavahemärke; • juhtiv lugemisviis: sõnaosade ja/või sõnahaaval lugemine ja üleminek lugemisele sõnapaaride kaupa; • vajadusel kasutatakse lugemist kergendavaid graafilisi orientiire. 	<ul style="list-style-type: none"> • Loeb õpitud teksti sõnade ja süntagmade kaupa, arvestab kirjavahemärke. • Loeb õppimata teksti peamiselt sõnahaaval. • Leiab küsimuste-korralduste järgi tekstist sõnu, lauseid ja lõike, sh peamõttele ja alltekstile osutavaid lauseid. • Annab tekstilähedaselt ja valikuliselt edasi teksti või lõigu sisu (toetudes abivahenditele). • Tuletab õpetaja juhendamisel tekstis sõnastamata teabe (toetudes oma kogemustele/teadmistele). • Vastab küsimustele teksti kohta (põhjuslikud seosed, hinnangud tegevustele, tegudele); annab ühistes vestlustes hinnanguid tegevusaktidele.
<p><u>Foneemanalüüs</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • veahtlikud häälikud sõnas, veahtlike lihthäälikute pikkuse muutmine ja määramine; • suluta kaashäälikute ühendi ja kaksiktäishääliku praktiline äratundmine; • raskusaste: 1–4-silbilised sõnad; käsitlemine häälikurühmade või veahtlike häälikute kaupa (veahtlike häälikute rühm); harjutused analüüsi automatiseerimiseks. 	<ul style="list-style-type: none"> • Muudab ja määrab graafilistele orientiiridele toetudes veahtlike häälikute pikkust üksikhäälikutest koosnevates valdavalt 3-silbilistes sõnades ja õpitu ulatuses häälikuühendiga sõnades.
<p><u>Kirjatehnika</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • tähemoonutuste äratundmine ja parandamine, täheseoste harjutamine; • vihikute vormistamine; • kirjakiiruse harjutamine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjutab väike- ja suurtähti ning seostab neid õigesti. • Oskab vormistada harjutust vihikus (pealkiri, kuupäev, taandrida).
<p><u>Ärakiri</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjutamine sõnapaaride ja pikemate sõnade kaupa; • kaasõpilaste tekstide lugemine, järelkontroll. 	<ul style="list-style-type: none"> • Sooritab ära kirja sõnahaaval.
<p><u>Õigekiri</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sõnade ja lausete kirjutamine pärast individuaalset analüüsi: lünkharjutused, sobitusharjutused, harjutavad etteütlused; 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjutab õigesti üksikhäälikutest koosnevaid kuni 4-silbilisi sõnu. • Kasutab suunamisel õigekirja kontrollimise võtteid.

<ul style="list-style-type: none"> kirjutatu õigsuse kontrollimine: lugemine vastavalt kirja pildile, skeemide valimine, vigade parandamine; poolitamine: harjutamine skeemide ja analoogia abil; käändelõppude ja mitmuse tunnuste õigekiri (skeemide abil); k, p, t „s“-i ja „h“ kõrval. 	
<p>Õppekäigud</p> <ul style="list-style-type: none"> teatri- ja kinokülastus; kontsertloengud koolis. 	<ul style="list-style-type: none"> Suudab jälgida tegevust, saab aru süžees. Oskab kirjeldada tegelasi, muusikat, tundeid.

5. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 5. klassis

- Oskab kuulata ja adekvaatselt kõnele reageerida.
- Suudab osaleda dialoogis ja väljendada oma mõtteid lühitekstiga.
- Oskab lugeda, orienteerub sisult jõukohases tekstis, mõistab selle tähendust ja mõtet.
- Oskab kirjutada, suudab teha märkmeid ning kasutab tarbekirja.
- Tunneb sõna muutevorme mitmes tähenduses ja oskab neid lauses kasutada.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
<i>SUULINE KEELEKASUTUS</i>	
<p><u>Kuulamine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> suuliste selgituste - korralduste täitmine. 	<p><u>Kuulamine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Sooritab tuttavaid õpitoiminguid suuliste ja kirjalike hargnenud korralduste alusel, sh osaleb tegevuse planeerimisel (valib ja kasutab abivahendeid).
<p><u>Kõnelemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> esemerühmade ja loodusnähtuste ning esemepiltide kirjeldamine plaani järgi; suuliste kokkuvõtete tegemine oma tegevusest, ühistegevusest; jutukeste koostamine olu- ja tegevuspiltide järgi; koostegevuse vastastikune reguleerimine (teade-küsimus-vastus jne dialoog); 	<p><u>Kõnelemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Kasutab eri tüüpi dialoogirepliike koostegevuses, teeb kokkuvõtteid ühistegevusest. Annab ühisvestlustes hinnanguid tegevusaktidele ning põhjendab neid. Mõistab ja kasutab kuni 6-sõnalist lihtlauset.

<ul style="list-style-type: none"> • suhtlemiseesmärkide mõistmine: käskude-korralduste, palvete, teabe, tingimuste jne praktiline mõistmine ja väljendamine kõnes; • otsekõne kaudse väljendamise harjutamine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab õpitud koond- ja liitlause liike tekstis ja tekstiväliselt; oskab neid suunatult moodustada. • Kasutab algoritmi sõnavormide analüüsimisel ja moodustamisel. • Rakendab lauses sõnade muutevorme õpitud funktsioonides.
<p><i>LUGEMINE</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • uue teksti lugemine häälega sõnade ja lihtsamate süntagmade kaupa; • ladususe ja ilmekuse harjutamine; • õpitud teksti lugemine ladusalt kirjavahemärke arvestades, endamisi ülesandega; • sõnade lausete ja lõikude leidmine tähenduse või asukoha viite järgi; • lõigu peamõtte väljendamine oma sõnadega, selle ühine täpsustamine; • küsimuste <i>miks? milleks?</i> esitamine teksti kohta, järelduste tegemine ja puuduva informatsiooni tuletamine ühisvestlustes; • hinnangu andmine tegelaste käitumisele ja hinnangu põhjendamine; • tundmatute sõnade leidmine tekstist, sõnatähenduse täpsustamine sõltuvalt kaastekstist; • võrdluste ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine ja selgitamine ühiselt; • tekstilähedase valikjutustamise harjutamine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Täidab valiklugemise ülesandeid õpitud tekstist häälega või endamisi vaikselt lugedes. • Leiab tekstist küsimuste - korralduste järgi sõnu, lauseid ja lõike, osaleb teksti lõigu ja teksti peamõtte sõnastamisel. • Annab tekstilähedaselt edasi tekstilõikude sisu, pealkirjastab lõike ja osaleb sõnastuse täpsustamisel. • Annab hinnangu tekstis kirjeldatud tegevusaktidele ning põhjendab seda.
<p><i>KIRJUTAMINE</i></p>	
<ul style="list-style-type: none"> • vaeohtlikud häälikud lihtsõnas ja liitsõnas: analüüsi iseseisvuse ja kiiruse harjutamine, enesekontroll; • kaashäälikuühend sõnas: äratundmine suulises ja kirjalikus tekstis, analüüs materialiseeritult; • oskus valida ja kasutada abivahendeid; 	<ul style="list-style-type: none"> • Muudab ja määrab (vajadusel graafilistele orientiiridele toetudes) vaeohtlike häälikute pikkust õpitu ulatuses nii üksikhäälikutest koosnevates (kuni 4-silbilistes sõnades) ja häälikuühenditega (kuni 3 silpi). • Kirjutab õigesti lihthäälikutest koosnevaid sõnu. • Kirjutab häälikuühenditega sõnu pärast analüüsi õigesti.

<ul style="list-style-type: none"> • kirjutamine sõnarühmade või pikemate sõnade kaupa, eelneva analüüsi ja järelkontrolli harjumuste kujundamine; • veaohlike lihthäälikute märkimine kirjas iseseisvalt, häälikuühendite ja liitsõnade õigekirja harjutamine; • lõppude, tunnuste ja liidete õigekirja harjutamine (vajadusel skeemidee toetudes); • poolitamise harjutamine ja rakendamine; • kirjavahemärkide kasutamine koond- ja liitlauses (skeemide abil). 	<ul style="list-style-type: none"> • Sooritab ära kirja peamiselt sõnapaaride kaupa. • Kasutab kirjutamisel enesekontrollivõtteid.
<p><u>Õppekäigud</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • teatri- ja kinokülastus; • kontsertloengud koolis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suudab jälgida tegevust. • Saab aru süžeedest. • Oskab kirjeldada tegelasi, muusikat, tundeid.

6. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 6. klassis

- Sõnavara mahu suurenemine, sõnatähenduste täpsustumine.
- Uue teksti ladus ja ilmikas lugemine.
- Tundmatu tähendusega sõnade leidmine tekstist ja tuletamine konteksti põhjal, semantiliste eksimuste märkamine ja parandamine sõnaühendites ja lausetes.
- Kirjaliku ümberjutustuse õpetamine.
- Tekstikäsitluse eesmärkideks on eri mõistmisstrateegiate kasutamine ja ümberjutustuse variantide harjutamine.
- Õigekirjaoskuste automatiseerimine.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
<i>SUULINE KEELEKASUTUS</i>	
<u>Kuulamine</u> <ul style="list-style-type: none"> • teabe esitamine detailselt, valikuliselt ja abiga kokkuvõtlikult; • õpilase suunamine teabe otsimisele.	<u>Kuulamine</u> <ul style="list-style-type: none"> • Jälgib kaaslaste vastuseid ning täiendab neid. • Osaleb tegevuse planeerimisel suuliste ja kirjalike korralduste alusel.
<u>Kõnelemine</u> <ul style="list-style-type: none"> • tähelepanu keskendamine iseseisvaks tööks tekstiga; • õpiülesannete täitmine esitatud plaani järgi; • kaaslaste vastuste jälgimine ja täiendamine; • tekstide seostamine ajaloolise taustaga, põhjus-tagajärg seoste selgitamine ning täpsustamine ühiselt; • kujutluspiltide täpsustamine teksti põhjal; • enesekontrolli ja tegevusplaani koostamise harjutamine.	<u>Kõnelemine</u> <ul style="list-style-type: none"> • Küsib ja edastab teavet tuttavates situatsioonides, suunab enda ning teiste tegevust käitumisnorme arvestavalt. • Osaleb õpitegevuse planeerimisel, kasutab suunamisel enesekontrollivõtteid, küsib abi, valib ja kasutab abivahendeid.
<i>LUGEMINE</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • sisuliselt ja keeleliselt jõukohase uue teksti ladus häälega lugemine endamisi ülesandega; • ladususe ja ilmekuse harjutamine;	<ul style="list-style-type: none"> • Loeb õpitud teksti kõne tempos ladusalt sisule vastava tooniga, täidab endamisi lugedes sisulisi ja keelelisi ülesandeid. • Loeb jõukohast tundmatut teksti peamiselt süntagmaade kaupa.

<ul style="list-style-type: none"> • õpitud teksti sobiva tooniga ladusalt lugemine kõne tempos; • sisuliste ja keeleliste ülesannete täitmine endamisi lugedes. 	
<ul style="list-style-type: none"> • lõigu ja teksti peamõtte sõnastamine, võrdlemine autoritekstiga; • põhjus - tagajärg seoste leidmine, sh küsimuste esitamine (õpetaja suunamisel); 	<ul style="list-style-type: none"> • Taastab tekstilõikude sisu (valikjutustamine), valib ja kasutab jutustamiseks abivahendeid.
<ul style="list-style-type: none"> • tegelaste käitumise analüüs; • tundmatute sõnade leidmine esmalugemisel, tähendusnüansside ja emotsionaalse värvingu selgitamine kaastekstis; • võrdluste ja metafooride selgitamine õpetaja juhendamisel; • tekstilähedane valikjutustamine, olustikusituatsioonide kirjeldamine; • kokkuvõtliku jutustamise õppimine; • kaaslaste jutustamise täiendamine; • tegelaskujude iseloomustamine plaani järgi; • ühise kirjaliku ümberjutustuse koostamine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldab situatsioone ja objekte plaani alusel. • Annab hinnangu tekstis kirjeldatud tegelas(t)e käitumisele.
<i>KIRJUTAMINE</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • veaohalikud häälikud, analüüsi iseseisvuse harjutamine (abivahendite valikuline kasutamine). 	<ul style="list-style-type: none"> • Kasutab sõnade õpitud muutevorme eri funktsioonides (tegsõna muutevorme õpetaja abiga).
<ul style="list-style-type: none"> • kirjutamine sõnarühmade, lühikeste lausete ja osalausete kaupa; • veaohlike häälikute õige märkimine peamiselt iseseisvalt, kaasneva ja eelneva enesekontrolli harjutamine; • võõrsõnade tunnused ja õigekiri; • õpitud lõppude, tunnuste ja liidete õigekiri; • kirjavahemärkide kasutamine lauses; 	<ul style="list-style-type: none"> • Moodustab liitsõnu ja tuletisi õpitud mallide ulatuses, mõistab liitsõnade ja tuletiste tähendust. • Kirjutab sõnu õigesti, kasutab vajaduse korral individuaalseid abivahendeid, teeb ära kirja lauseosade või lühikeste lausete kaupa ja kontrollib tulemust. • Moodustab sõnavorme, esitab suunamisel süntaksi- ja morfoloogiaküsimusi. • Mõistab ja kasutab õpitud liht- ja koondlausemalle.

<ul style="list-style-type: none"> • lihtlause, koondlause, liitlause ja sõnaühendi eristamine, mõistmine ja kasutamine; • põhi- ja järgarvud ja neile vastavad arvsõnad ning nende õigekiri ja muutevormide kasutamine lauses; • tegusõna arv ja pöörded, jaatav ja eitav kõne, oleviku ja minevikuvormid, umbisikuline tegumood, kõneviisid: vormide mõistmine lauses, vormide moodustamine (valdavalt skeemide, vajadusel analoogia abil) ja kasutamine lauses. 	<ul style="list-style-type: none"> • Mõistab kaheosaliste liitlause tähendust, eristab osalausetega väljendatud suhteid ja seoseid.
<p><u>Õppekäigud</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • teatri- ja kinokülastus; • kontsertloengud koolis; • õppekäik Palamusele O. Lutsu majamuuseumi; • õppekäik Kilplasse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suudab jälgida tegevust. • Saab aru süžeedest. • Oskab kirjeldada tegelasi, muusikat, tundeid. • Seostab teoste tegevuspaika, aega reaalse oludega.

7. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 7. klassis

- Tekstikäsitluse eesmärkideks on eri mõistmisstrateegiate kasutamine ja ümberjutustuse variantide harjutamine.
- Tekstide kasutamine teabe otsimiseks.
- Teksti ladusa lugemise harjutamine, tegelaste/sündmuste detailne analüüs.
- Õigekirjaoskuste automatiseerimine.
- Keeleõpetuse lõimimine teiste õppeainetega st teistele ainetele tüüpiliste lausekonstruktsioone kasutamine ja vastava sõnavara aktiveerimine.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
<i>SUULINE KEELEKASUTUS</i>	
<u>Kuulamine</u> <ul style="list-style-type: none"> teabe edastamine sõltuvalt situatsioonist; teabe valikuline hankimine pikemast tekstist või mitmest teabeallikast. 	<u>Kuulamine</u> <ul style="list-style-type: none"> Hangib teavet teistelt inimestelt; õpetaja suunamisel tekstist.
<u>Kõnelemine</u> <ul style="list-style-type: none"> teksti laiendamine ja/või kokkuvõtlik teave, tava ja ilukirjanduslike kirjelduste erinevuse tajumine; erinevate, sh vastandlike arvamuste mõistmine ja väljendamine ühistegevuses, kokkuleppe otsimine; oma seisukoha selgitamine kaaslasele ja kaaslaste rühmale, oma arvamuse kaitsmine; sündmuste kirjeldamine oma ja teiste positsioonilt. 	<u>Kõnelemine</u> <ul style="list-style-type: none"> Mõistab seisukohtade võimalikku erinevust suhtlemisel, selgitab oma seisukohti. Selgitab talle mõistetavate sündmuste ajalisi ning põhjuslikke seoseid.
<i>LUGEMINE</i>	
<ul style="list-style-type: none"> jõukohase uue teksti lugemine häälega kõne tempos, endamisi ülesandega; laduse ja ilmekuse harjutamine, lugemistempo teadlik muutmine; tekstis kirjeldatud uute teadmiste või arusaamatu info märkamine õpetaja suunamisel; ajaliste, põhjuslike jm seoste leidmine kirjeldatud sündmuste vahel, oletuste ja järelduste formuleerimine, peamõtte sõnastamine; hinnangu andmine tegelaste käitumisele; tundmatute sõnade leidmine esmasel lugemisel ja sõnade tähenduse selgitamine; sõnade ja väljendite aktiveerimine; tekstilähedane valik- ja temaatiline jutustamine; abivahendite individuaalne valik ja kasutamine; kokkuvõtliku jutustuse harjutamine; 	<ul style="list-style-type: none"> Loeb jõukohast võõrast teksti kõne tempos. Loeb õpitud teksti lodusalt mõningase ilmekusega. Iseloomustab tekstis kirjeldatud tegelasi plaani järgi, oskab neid rühmitada esitatud tunnuste alusel. Oskab taastada teksti sisu valikuliselt, temaatiliselt, kokkuvõtlikult, koostab abivahenditele toetudes (kava, tugisõnad, sõnaühendid) kirjaliku ümberjutustuse pärast ühist analüüsi.

<ul style="list-style-type: none"> kirjalik ümberjutustus: abiks kava ja keelevahendid (tugisõnad või sõnaühendid). 	
<i>KIRJUTAMINE</i>	
<ul style="list-style-type: none"> häälikurühmade tundmine, tähestiku kasutamine; tähekasutusreeglite kasutamine: lihthäälikute ja häälikuühendite reeglipärane kirjutamine; õpitud ortograafiareeglite kasutamine; lausete koostamine õpitud liitlausemallide ulatuses; sõnatuletus õpitud liidetega; veaohlike häälikute analüüsi- ja õigekirjavilumuste kujundamine; kirjavahemärkide kasutamine; ennetava enesekontrolli harjutamine, kaasneva ja järgneva kontrolli teostamine. 	<ul style="list-style-type: none"> Tunneb ja rakendab tähekasutusreegleid. Mõistab ja kasutab õpitud liht- ja koondlausemalle. Mõistab ja kasutab suunatult eri suhteid väljendavaid kaheosalisi liitlauseid. Tuletab sõnu õpitud liidetega; moodustab liitsõnu. Kasutab sõnade käände- ja pöördevorme, analüüsib sõnavormide koostist. Kasutab õpitud ortograafiaregleid õpetaja suunamisel.
<u>Õppekäigud</u>	
<ul style="list-style-type: none"> teatri- ja kinokülastus; kontsertloengud koolis; õppekäik Palamusele O. Lutsu majamuuseumi; õppekäik Kilplasse. 	<ul style="list-style-type: none"> Suudab jälgida tegevust. Saab aru süžeedest. Oskab kirjeldada tegelasi, muusikat, tundeid. Seostab teoste tegevuspaika, aega reaalse oludega.

8. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 8. klassis

- Harjutatakse tekstidest teabe hankimist, märkmete tegemist ja konspekterimist, tarbekirja.
- Kirjanduse käsitlemisel pööratakse tähelepanu tegelaste käitumise analüüsile.
- Suulise ja kirjaliku tekstiloome harjutamine.
- Lugemis- ja kirjutamisoskuse süvendamine.
- Sõnavara laiendamine.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
<i>SUULINE KEELEKASUTUS</i>	
<u><i>Kuulamine</i></u> <ul style="list-style-type: none"> teabe hankimine, teabe suulise ja kirjaliku edastamise harjutamine; tähelepanu keskendamine kestva samalaadse tegevuse jooksul: teabe otsimine, tekstide koostamine, ühisvestlus-väitlus, tekstide kuulamine jm. 	<u><i>Kuulamine</i></u> <ul style="list-style-type: none"> Kasutab õpitud lausemalle suulises ja kirjalikus tekstis. Märkab ja hindab kaaslaste käitumise (sh sõnakasutuse) sobivust.
<u><i>Kõnelemine</i></u> <ul style="list-style-type: none"> erinevate ja vastandlike arvamuste eristamine, loobumine ja oma seisukohtade kaitsmine kokkuleppe otsimisel; eri põlvkondade suhtlemise iseärasuste teadvustamine; tööprotsessi või selle osa kirjeldamine. 	<u><i>Kõnelemine</i></u> <ul style="list-style-type: none"> Reageerib adekvaatselt kaaslaste erinevatele ja vastandlikele seisukohtadele. Analüüsib suunavate küsimuste abil dialoogi. Tuletab sõnu õpitud liidetega, mõistab ja kasutab tuletisi. Kasutab tuttavat teabekirjandust juhendamisel.
<i>LUGEMINE</i>	
<ul style="list-style-type: none"> jõukohast teksti häälega ladus lugemine kõne tempos; ilmekuse harjutamine, tooni ja tempo muutmine; sihipärane endamisi lugemine; valiklugemine, temaatilise lugemise harjutamine, uue info leidmine; seoste leidmine tekstis, järelduste tegemine, peamõtte sõnastamine; tegelaste ja tegelasrühmade käitumise analüüs; tundmatute sõnade leidmine esmasel lugemisel ja individuaalne selgitamine; võrdluste ja metafooride leidmine, selgitamine ja kasutamine suunamisel; temaatiline, kokkuvõtlik, tegelaste ja tegelasrühmade iseloomustamine, jutustamine tegelase või tegelasrühma nimel, teksti laiendamine. 	<ul style="list-style-type: none"> Loeb jõukohast teksti teabe hankimiseks ladusalt ja endamisi; Analüüsib jõukohast teksti ja täidab ülesandeid (õpitud mõistmisstrateegiate ulatuses). Esitab küsimusi teksti kohta (mõistmisstrateegiatest lähtuvalt). Taastab õpitud teksti (suuliselt) erineval viisil (õpetaja suunamisel): tekstilähedaselt, temaatiliselt, kokkuvõtlikult, tegelase seisukohalt; rakendab analüüsi käigus kasutatud abivahendeid. Iseloomustab tegelast ja tegelasrühma plaani järgi. Kirjeldab tegevusi ja sündmusi oma kogemuste ja eri õppeainete materjalide põhjal (abiga).
<i>KIRJUTAMINE</i>	

<ul style="list-style-type: none"> • liht-, koond- ja liitlause eristamine; • liitlausetes väljendatavad suhted: tegevuse vastandamine ja eraldamine, aeg, põhjus, koht, eesmärk; • teadmiste süvendamine sõnaliikidest; • sõnade liitmine ja tuletamine; • käändevormide moodustamine tabeli järgi; • tegusõna vormide aktiveerimine; • põhi- ja järgarvsõnade muutevormid, järgarvsõnade tuletamine; • õpikutes kasutatavate võõrsõnade mõistmine; • harjutused õigekirja vilumuste kujundamiseks; • tarbekirja koostamine; • kirjalike tekstide koostamine: tekstilähedane ja kokkuvõtlik ümberjutustus, kirjeldus loodusloolise või geograafilise materjali põhjal. 	<ul style="list-style-type: none"> • Koostab pärast ühist arutelu tekstilähedase kirjaliku ümberjutustuse. • Tunneb ära ja moodustab pöörde- ja käändevorme. • Tuletab sõnu õpitud liidetega, mõistab ja kasutab tuletisi. • Kasutab omandatud õigekirjaoskusi iseseisvates kirjalikes töödes. • Märgistab olulist teavet väljendavaid teabeüksusi tekstis (suunamisel), teeb märkmeid tekstide põhjal. • Koostab õpitud tarbekirja (näidise järgi).
<p><u>Õppekäigud</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • teatri- ja kinokülastus; • kontsertloengud koolis; • õppekäik Palamusele O. Lutsu majamuuseumi; • õppekäik Kilplasse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suudab jälgida tegevust. • Saab aru süžeedest. • Oskab kirjeldada tegelasi, muusikat, tundeid. • Seostab teostes kujutatud aega, tegelasi konkreetse tegevuspaigaga.

9. KLASS

Rõhuasetused/eesmärgid 9. klassis

- Suhtleb vastavalt olukorrale, arvestab partneriga.
- Esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus ja arvestab teistega.
- Loeb, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel.
- Kasutab jõukohaseid teabevahendeid, teeb märkmeid (konspekterib), koostab tarbekirja.

Õppesisu ja -tegevused	Õpitulemused
<i>SUULINE KEELEKASUTUS</i>	
<p><u>Kuulamine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • teiste arvamuse kuulamine vaidlustes, oma seisukohtade selgitamine, käitumise ja eksimuste tunnistamine; • suhtlemine perekonnas, töökollektiivis ning ametiasutustes; • suulise kõne konspekterimise harjutamine. 	<p><u>Kuulamine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tunneb lausete eri tüüpe, mõistab õpitud lausemallide tähendust, kasutab neid teabe hankimisel. • Teab adekvaatse suhtlemise põhimõtteid tavaolukorras käitumiseks (perekonnas, eakaaslastega, ametiasutuses, töökollektiivis jm).
<p><u>Kõnelemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • tegevuse ühine planeerimine ja korrigeerimine tegevuse käigus, korralduste-soovituste esitamine ja nende täitmine; • oskus tunnistada oma puudulikke teadmisi ja oskusi; • nähtud tegevuste ja sündmuste kirjeldamine. 	<p><u>Kõnelemine</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Mõistab suhtluspartnerite seisukohtade võimalikku sarnasust, erinevust ja vastandlikkust; selgitab oma seisukohti, otsib lahendusi erimeelsustele. • Hindab oma ja teiste käitumise otstarbekust ja moraalinõuetele vastavust tavaolukorras; käitub vastavalt. • Kirjeldab tegevusi ja sündmusi teistele arusaadavalt.
<i>LUGEMINE</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • sihipärane endamisi lugemine; • jõukohase ladusa häälega teksti lugemine kõne tempos kuulamiseks piisava selguse ja ilmekusega; • individuaalsed ülesanded lugemisoskuse süvendamiseks; • tundmatu info avastamine ja lisateabe otsimine; • tegelaste ja tegelasarühmade käitumise põhjendamine ja hinnangu andmine; • peamõtte sõnastamine, seostamine ühiskondlik- ajaloolise taustaga; • sõnatähenduse täpsustamine kaastekstis; • erinevate jutustamisviiside kasutamine teksti taastamisel. 	<ul style="list-style-type: none"> • Loeb jõukohast teksti endamisi sihipärastelt, häälega, mõistmiseks vajaliku selguse ja intonatsiooniga. • Kasutab tekste ja teatmikke teabe hankimiseks. • Teeb märkmeid ja konspekterib elementaarset. • Taastab tuttavat teksti erineval viisil (kokkuvõtlikult, laiendatult, tekstilähedaselt). • Kirjeldab tegevusi ja sündmusi teistele arusaadavalt. • Iseloomustab tegelasi ja tegelasarühmi; seletab ja hindab nende käitumist.
<i>KIRJUTAMINE</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • lünkade kõrvaldamine tähekasutusreeglite kasutamisel, enesekontroll; 	<ul style="list-style-type: none"> • Koostab õpitud tarbekirja liike.

<ul style="list-style-type: none"> • ortograafiareeglite kasutamise oskuse süvendamine; • vabas vormis tarbekiri ja blankettide täitmine; • konspekti koostamine kirjaliku teabeteksti järgi; • liht-, koond- ja liitlause: teadmiste ja oskuste süvendamine; • sõnaliigid: õpitud teadmiste- oskuste süvendamine; • õpitud liidete aktiviseerimine; • tuletiste mõistmine ja kasutamine; • õpikutes kasutatud võõrsõnade mõistmine. 	<ul style="list-style-type: none"> • Valdab elementaarseid teadmisi grammatikast: sõnaliigid, käänamine ja pööramine, liht-, liit-, koondlauseid, sõnamoodustus. • Järgib kirjutamisel tähekasutusreegleid ja peamisi ortograafiareegleid, leiab ja parandab õigekirjavigu.
<p><u>Õppekäigud</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • teatri- ja kinokülastus; • kontsertloengud koolis; • õppekäik Palamusele O. Lutsu majamuuseumi; • õppekäik Kilplasse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Suudab jälgida tegevust. • Saab aru süžeedest. • Oskab kirjeldada tegelasi, muusikat, tundeid. • Seostab teoste tegevuspaika, aega reaalse oludega.